

Proiect comunitar în educație: „Patrimoniul cultural-local: Cartea de vizită a satului Dondușeni”

Există proiecte care se scriu pe hârtie și altele care nimeresc direct în cronică suflului unei comunități. Recent, am avut deosebita bucurie de a fi parte activă la desfășurarea unui eveniment festiv de excepție, o experiență care a reușit să transforme o inițiativă pedagogică într-o adevărată sărbătoare a identității.

Nu a fost doar o succesiune de activități artistice care au îmbinat cele șapte arte frumoase, ci un parcurs viu, în care am văzut cum se construiesc punți de lumină între generații. Într-o epocă în care viața cotidiană este legată de spațiul virtual, proiectul a integrat digitalizarea prin cartografierea satului și realizarea unei cărți de vizită electronice a comunității – o ancoră modernă sincronizată perfect cu acțiunea propriu-zisă.

Incursiunea în acest spațiu a început sub semnul respectului pentru simboluri: Stema și legenda satului Dondușeni, repere care vorbesc despre continuitate și demnitate. Am trăit momente de o rară profunzime, fiind martor la transmiterea tradiției sacre a coacerii pascăi în sânul familiei Rotari, unde gesturile vechi de veacuri capătă un sens nou în mâinile tinerelor generații.

Am simțit, totodată, mândria autentică a meșterilor care transformă materia în artă: de la dăltuirea lemnului cu Iurie Bodorin și măiestria sobarului Vitalie Gumovschi, până la finețea mileurilor croșetate cu migală de Liubovi Rusu. Am descoperit cu admirație universul fascinant al albinăritului alături de Alexei Cuharenco și secretul uleiului presat la rece, păstrat de Anatolie Bantoș – adevărate daruri ale pământului, sfințite prin muncă și statornicie. Un popas de suflet a fost și întâlnirea cu universul cromatic al doamnei Lucovețchi, artist plastic și Cetățean de Onoare al satului, ale cărei tablouri sunt adevărate ferestre deschise către frumos.

Întreaga atmosferă a fost înnobilită de prestația de excepție a Casei de Cultură, sub coordonarea realizată de Renata Lungu. Am vibrat de emoție văzând elevii absolvenți în pași de vals, acompaniați de acordurile solemne ale fanfarei conduse de Mihai Petic – un moment ce a unit trecutul cu viitorul într-o singură bătaie de inimă, la care a vibrat inclusiv comunitatea educațională conectată online prin Google Meet.

Port și acum în suflet unele din învățămintele prețioase ale preotului paroh Ghenadie Vuico, ale cărui cuvinte despre valorile morale și credința mi-au reamintit că, indiferent cât de departe am ajunge, suntem definiți de rădăcinile noastre sfinte. Pentru mine, această „călătorie” a fost mai mult decât un proiect, a fost o lecție despre unitate. Am descoperit că tradiția este cea care ne salvează, oferindu-ne acel sentiment de apartenență atât de prețios și tot mai rar în zilele noastre.

Voci din itinerarul mândriei noastre:

Geneza Proiectului: Dialog cu Domnica Vexler, metodistă principală, Direcția Educație Dondușeni

Nu putem vorbi despre succesul de astăzi fără a privi spre rădăcinile acestei inițiative. Domnica Vexler este cea care, acum cinci ediții, a aprins flacăra acestui proiect educațional. Cu o dăruire exemplară, dumneai a început munca de valorificare a patrimoniului local și a valorilor perene, purtându-ne prin istoria vie și tradițiile sfinte ale sate-

Proiect comunitar în educație: Patrimoniul cultural - local
"Cartea de vizită a satului Dondușeni" ediția a V-a

lor din raionul Dondușeni.

Întrebare: - Doamnă D. Vexler, sunteți viziunea din spatele acestui amplu demers cultural. Privind în urmă, de la începuturile din Horodiște și până la ediția actuală, cum s-a născut ideea acestui proiect și ce v-a motivat să - l transformați într-o veritabilă tradiție a raionului nostru?

Domnica Vexler: - Ideea acestui proiect s-a născut din dorința de a nu lăsa timpul și globalizarea să șteargă amprenta unică a satelor noastre. Am înțeles că, pentru a-i atrage pe elevi, trebuie să aducem patrimoniul în limbajul generației actuale. Astfel, viziunea mea a fost dublă: conservarea valorilor morale și a patrimoniului imobil, dar și digitalizarea acestora. Mi-am propus ca elevii să nu fie doar spectatori, ci cercetători activi ai popasurilor istorice și culturale din satul natal. Prin cartografierea locațiilor și amplasarea în Google Maps, am reușit să transformăm acțiunile din proiect într-un ghid turistic viu, accesibil oricui. Indicând pe hartă aceste puncte de reper, elevii noștri lasă o moștenire digitală durabilă, transformând tradiția într-o hartă interactivă a identității noastre.

Ceea ce mă motivează este să văd cum elevii devin mândri de rădăcinile lor, oferind lumii întregi, printr-un simplu click, povestea neamului nostru sfințită prin muncă și credință. Conceptul acestui proiect a prins viață și a fost implementat cu succes, etapă cu etapă, în satele Horodiște, Cernoleuca, Târnova și Baraboi. Astăzi, la cea de-a V-a ediție, desfășurată aici, în satul Dondușeni, avem certitudinea că viziunea noastră inițială s-a împlinit pe deplin, iar eforturile depuse și-au găsit desăvârșirea în această sărbătoare a comunității. Fiecare localitate a adăugat o filă unică în această veritabilă carte de vizită digitală a raionului nostru. Nu am creat doar un eveniment festiv, ci un instrument modern de promovare a turismului local, oferind fiecărei comunități șansa de a-și vedea patrimoniul cartografiat și valorificat pentru generațiile viitoare.

[Casetă de dialog spontan] În timp ce discutăm despre edițiile trecute, un oaspete a remarcat: „Fiecare sat a așezat câte o piesă de preț în acest mozaic al raionului nostru”. Doamna D. Vexler a zâmbit, completând: „Și întregul tablou a căpătat o lumină aparte!”

Managementul inimii: Dialog cu directoarea Gimnaziului Dondușeni

Dacă ideea a venit de la Direcția Educație, „inima” care a făcut ca totul să funcționeze local a fost Gimnaziul din satul Dondușeni.

Întrebare: - Doamnă directoare, ați preluat ștafeta acestui proiect raional cu mult curaj. Cum ați reușit să mobilizați întreaga comunitate școlară – de la elevi și profesori, până la părinți și meșteri locali – pentru ca satul Dondușeni să strălucească atât de frumos în această a V-a ediție?

Lilea Tomceac: - Să preiei ștafeta unei ediții aniversare a fost, într-adevăr, o provocare care a pus în mișcare toate resursele noastre creative și logistice. Mobilizarea comunității a venit însă de la sine, pentru că am ales să deschidem porțile Gimnaziului nu doar ca instituție, ci ca o casă a întregului sat. În spatele momentelor de strălucire de astăzi stau săptămâni întregi de muncă asiduă. A fost o provocare imensă să aducem patrimoniul în era digitală, lucrând cot la cot cu elevii pentru a cartografia pe Google Maps acele popasuri de suflet ale localității, asigurându-ne că tradiția noastră rămâne vizibilă și accesibilă întregii lumi.

Am trăit repetiții în care ecoul fanfarei se auzea până târziu în sat, am văzut profesori care au îndrumat cercetarea elevilor în teren și părinți care au adus cu ei nu doar sprijin, ci și povești de viață. Succesul acestei ediții aparține în totalitate echipei mele. Am demonstrat că atunci când avem un scop comun, acela de a ne onora strămoșii, fie pe scenă, fie prin instrumentele tehnologiei moderne, barierele formale dispar. Cea mai mare satisfacție a fost să văd cum satul Dondușeni a vibrat la unison cu școala, transformând acest proiect într-o veritabilă lecție de dragoste de neam și o moștenire vie pentru viitor.

[Casetă de dialog spontan] La finalul valsului, am surprins privirea directoarei care își urmărea elevii. Cineva a întrebat-o dacă a fost greu. A răspuns simplu, cu ochii umezi: „Greul a dispărut în clipa în care am văzut cât de mândri își țin capul sus acești copii!”

Experiența elevului: „Am descoperit eroii de lângă noi”

Întrebare: - Ce s-a schimbat pentru tine după ce ai participat la acest proiect?

Andreea Bănărescu, președinta Consiliului de Elevi: - Până acum, meșterii locali erau pentru mine doar niște nume din cărți. Când le-am trecut pragul casei și le-am văzut mâinile la lucru, am înțeles că tradiția nu e ceva prăfuit sau „vechi”, ci este un spirit viu care ne aparține.

[Casetă de dialog spontan] Unul dintre elevii moderatori, în timp ce pregătea suvenirurile, șoptea: „Sper să le placă, e făcut cu dragoste”. Aceasta este, probabil, cea mai autentică formă de evaluare a proiectului.

Proiect comunitar în educație: Patrimoniul cultural - local
"Cartea de vizită a satului Dondușeni" ediția a V-a

Vocea meșterului popular: Tezaurul viu

Întrebare: - Cum v-ați simțit să aveți școala drept partener?

Liubovi Rusu: - Să vezi tineri cu ochii sclipind în timp ce descoperă tainele albinăritului, migala croșetatului sau măiestria ridicării unei sobe care să încălzească un cămin, este cea mai mare răsplată pentru noi. Școala ne-a deschis ușa spre viitor, oferindu-ne șansa de a ne simți utili comunității prin povestea și experiența pe care le transmitem mai departe acestor copii minunați.

[Casetă de dialog spontan] Privind un grup de elevi care ascultau fascinați despre viața albinelor, meșterita în arta croșetatului a șoptit: „Ei sunt albinele noastre de acum, cei care vor aduna și vor păstra mielea tradițiilor”. În acea clipă, proiectul și-a atins adevăratul scop.

Scena identității: Dialog cu directoarea Casei de Cultură

Întrebare: - Casa de Cultură a fost alături de Gimnaziul Dondușeni, gazda acestui spectacol al tradițiilor. Cât de greu este să păstrați vii cântecul la fluier și muzica fanfarei într-o eră a digitalizării și cum a reușit acest proiect să readucă vibrația autentică pe scena locală?

Renata Lungu: - Casa de Cultură nu este doar o clădire, ci inima unde pulsează tradițiile noastre. Colaborarea cu Gimnaziul pentru acest proiect a fost firească, deoarece împărțim aceeași misiune: salvarea tezaurului local. Am trăit cu emoție repetițiile fanfarei și entuziasmul colectivelor artistice, realizând că scena noastră prinde cu adevărat viață doar atunci când tinerii preiau ștafeta. Acest parteneriat a demonstrat că, în satul Dondușeni, cultura este o stare de spirit, nu doar un program de sărbătoare.

[Casetă de dialog spontan] În timp ce elevii cu fanfare urcau în scenă, cineva din public a spus: „Parcă și pietrele de pe drum joacă astăzi!”. Este dovada că, atunci când școala și casa de cultură își unesc forțele, satul întinereste.

Autoritatea și susținerea: Dialog cu Vlad Zloi, primarul satului

Întrebare: - Domnule primar, un proiect comunitar de succes are nevoie de un fundament solid. Cum vedeți rolul Primăriei în acest parteneriat cu școala și cât de important este pentru viitorul satului Dondușeni ca tinerii să-și cunoască și să-și prețuiască rădăcinile?

Primarul: - Consider că o comunitate nu crește doar prin infrastructură, ci și prin rădăcini. Când am văzut școala, biserica și gospodăriile unite, am înțeles că viziunea este corectă. Primăria va rămâne un partener de încredere pentru școală, pentru că tinerii care își prețuiesc identitatea sunt cei care vor construi un sat modern, fără a uita cine sunt.

[Casetă de dialog spontan] Urmarind spectacolul de pe scenă, primarul a remarcat cu satisfacție: „Astăzi culegem roadele frumoase ale investiției noastre în cultură. Prestația de excepție a acestor copii este dovada vie că bogăția satului nostru constă în talentul și munca lor!”

Binoculărea tradiției: Dialog cu preotul paroh

Întrebare: - Părinte, am vorbit astăzi despre patrimoniul și valori. Cum se împletește credința cu tradiția în acest itinerar al mândriei locale și ce mesaj aveți pentru tinerii care învață astăzi să sfințească pământul prin muncă și omenie?

Preotul paroh Vuico Ghenadie: - Biserica, școala și neamul sunt cei trei piloni care au ținut mereu aprinsă candela identității noastre. Participarea la acest itinerar este o binecuvântare, deoarece am văzut cum valorile morale și dragostea de glie se transmit viu, de la părinți la copii. Tradiția coacerii pascăi sau meșteșugurile bunicilor nu sunt doar simple obiceiuri, ci lecții de credință și statornicie. Rolul nostru este să veghem ca acest fir sfânt de continuitate să nu se rupă, amintindu-le tinerilor că nu om fără rădăcini este ca o pasăre fără aripi. Doar împreună, prin rugăciune și muncă, putem crește generații de tineri cu suflet frumos și minte luminată.

[Casetă de dialog spontan] În acea clipă de liniște, s-a simțit că binecuvântarea nu era doar peste pâinea de pe masă, ci peste întreaga străduință a comunității de a rămâne unită.

Dincolo de discursurile oficiale și binecuvântările primite, am vrut să surprind pulsul acestui proiect în starea sa pură. Am provocat participanții la un exercițiu de sinceritate spontană:

Flash-Interviu (Răspunsuri la secundă):

- - Cea mai mare provocare?
Domnica Vexler: - Sincronizarea atâtor inimi sub același ritm.
- - Cel mai frumos sunet?
Elaria Russu (membră a Consiliului de Elevi): - Fanfara și aplauzele de la final.
- - Lecția cea mai de preț?
Lilea Tomceac: - Am învățat că, prin unitate, devenim o forță de neoprit a binelui și a frumosului.
- Cea mai vie culoare?
Maria Rotari (părinte): - Iile brodate cu drag și strălucirea din ochii tinerilor care și-au descoperit rădăcinile.

O imagine cât o mie de cuvinte

Sub ecoul aplauzelor generoase, scena a devenit, pentru câteva momente, neîncăpătoare. Primarul, preotul, echipa Direcției Educație, profesorii, meșterii populari, elevii, oaspeții de onoare și părinții s-au unit într-o singură fotografie de grup – o imagine care nu mai are nevoie de nicio descriere. Era, în starea sa pură, familia mare a satului Dondușeni, adunată în jurul aceleiași misiuni de suflet.

Călătoria noastră prin tezaurul patrimoniului local nu se oprește aici, ea abia prinde noi rădăcini. Plecăm de la acest eveniment mai bogăți spiritual și mult mai conștienți de datoria care ne revine tuturor: aceea de a purta cu fruntea sus numele satului în care ne-am născut și de a transforma moștenirea primită într-un dar pentru viitor.

Angela BUJAG,
șefa secției MCFPC,
Direcția Educație Dondușeni